Orquestra Simfònica Sant Cugat

Diari del Concert

Dijous 19 de novembre del 2015 **N. 62**

L'Orquestra Simfònica Sant Cugat celebra el seu 25è aniversari amb un gran concert simfònic

El doble concert per a violí i violoncel de Brahms i la cinquena simfonia de Beethoven són dues de les obres més apreciades del repertori universal. Pertanyen a dos dels grans compositors de la història de la música, nascuts a un dels països més melòmans del món, Alemanya.

Avui a la nit, l'Orquestra Simfònica Sant Cugat ha ofert al Teatre-Auditori Sant Cugat un concert amb aquest magnífic repertori per celebrar el seu 25è aniversari, amb músics de gran prestigi internacional: el director Antoni Ros-Marbà, que ha dirigit grans orquestres arreu del món, entre les quals l'Orquestra Filharmònica de Berlín, i que va ser titular de l'Orquestra Ciutat de Barcelona -l'actual OBC-, i els solistes Gerard i Lluís Claret (violí i violoncel respectivament).

Fotografia de família pocs minuts abans de l'inici del concert, amb membres de la Junta de l'Associació Orquestra Sant Cugat i del Patronat de la Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra (*) i altres. D'esquerra a dreta: Lluís Recoder, exalcalde de Sant Cugat, Cristina Recasens, directora de l'àmbit de cultura, coneixement i promoció de la ciutat, Lluís Godayol (*), Pep Tugues, director del Teatre-Auditori Sant Cugat, Francesc Puntos (*), Flora Puntos, presidenta de la Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra (*), Carmela Fortuny, tinenta d'alcalde de cultura, coneixement i promoció de la ciutat, Jordi Piccorelli (*), Josep Ferré Rovira, director titular de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat (*), Josep Maria Ferré (*), Natàlia Garriga, gerent de l'ICEC (Generalitat de Catalunya), Ruffo Ventura (*), Carles Miró, irector del Conservatori Victòria dels Àngels, Joaquim Sans (*) i Josep Jové(*).

"El doble concert de Brahms és d'una gran dificultat, tant pel que fa als solistes com a tota l'orquestra. En un concert, normalment el solista es juga la vida i l'orquestra descansa, per dir-ho de manera senzilla. En aquest, tant els solistes com tota l'orquestra tenen parts molt brillants de gran dificultat. El doble concert de Brahms, la darrera obra simfònica que va compondre, és d'un llenguatge realment avançat i complex. Interpretar-lo ha estat tot un repte per a l'Orquestra", diu Josep Ferré, director titular de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat des dels seus inicis, que ha dirigit més de cinc-cents concerts amb aquesta formació i que avui ha cedit la batuta al gran mestre Antoni Ros Marbà.

"No hi ha dubte que la Cinquena de Beethoven és de les peces més conegudes de la història de la música clàssica, i d'una bellesa extraordinària. Amb les dues peces, la de Brahms i la de Beethoven, hem pogut fer un gran concert simfònic, un tipus de concert que era d'allò més habitual a les sales de concerts i ara no ho és tant, perquè hi ha més varietat; ha estat un privilegi que l'hagi dirigit Antoni Ros-Marbà i hi hagin participat els germans Claret, molt vinculats a Sant Cugat, on té la seu la nostra orquestra", afirma Josep Ferré, que en altres ocasions ja ha dirigit la Primera i la Novena de Beethoven al capdavant del conjunt simfònic santcugatenc.

Antoni Ros-Marbà, director

Nascut a L'Hospitalet de Llobregat, Antoni Ros-Marbà va estudiar direcció d'orquestra amb Eduard Toldrà, Sergiu Celibidache i Jean Martinon.

Ha estat director titular de l'Orquestra Simfònica de RTVE, de l'Orquestra Ciutat de Barcelona i director musical de l'Orquesta Nacional de España, i també principal director musical de la Nederlands Kamer Orkest, de la qual posteriorment va ser director titular.

Invitat per Herbert von Karajan el 1978, va debutar amb la Berliner Philharmoniker, orquestra que posteriorment ha dirigit en diverses ocasions. Ha dirigit les orquestres més importants de França, d'Anglaterra, de Suïssa, d'Itàlia, d'Alemanya i d'Escandinàvia i dels principals centres musicals d'Amèrica i Japó. Amb la Nederlands Kamer Orkest va visitar la Xina en les primeres incursions del país asiàtic a la música occidental.

Ros-Marbà ha dirigit nombrosos títols del repertori operístic, conreant especialment l'univers mozartià, straussià i el repertori del segle XX.

Compromès amb la música espanyola, ha dirigit les estrenes de les òperes *Divinas Palabras*, d'Antón García Abril, i *The Duenna*, de Roberto Gerhard, i els primers enregistraments mundials d'aquesta última i de La Dolores, de Tomás Bretón.

Actualment és professor i director titular de la Cátedra de Orquesta de Cámara Freixenet de la Escuela Superior de Música Reina Sofía de Madrid.

Gerard Claret, violí

El violinista Gerard Claret (Andorra, 1951), des de l'inici de la seva activitat professional, fa més de quaranta anys, s'ha donat a conèixer per la seva doble faceta d'intèrpret i pedagog. Ha actuat amb orquestres d'Espanya, de França, de Bèlgica, d'Holanda, d'Itàlia, de l'ex-Txecoslovàquia, de Turquia, de Rússia i del Japó. Ha estat dirigit, entre altres, per Antoni Ros Marbà, Edmon Colomer, Josep Pons, Jacques Mercier, Rodolf Barshai, Peter Maag, Veronika Dudarova, Yehudi Menuhin, Sergio Comissiona, Ignacio Yepes i Marzio Conti. De l'any 2000 al 2005 va ser director de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). És director artístic del Festival Internacional Narciso Yepes Ordino i de la Fundació Crèdit Andorrà (Principat d'Andorra).

L'any 1993 emprèn una etapa professional com a concertino director de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra (ONCA). El 2000 va fundar la Jove Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra (JONCA) que, com l'ONCA, depèn de la Fundació ONCA, gestionada pel Govern d'Andorra i la Fundació Crèdit Andorrà. Gerard Claret és Ambaixador nacional de l'Unicef d'Andorra.

Lluís Claret, violoncel

Nascut a Andorra el 1951, Lluís Claret inicia els seus estudis musicals a l'edat de nou anys. El 1964 es trasllada a Barcelona on, després d'obtenir els màxims guardons al Conservatori del Liceu, comença a rebre els consells d'Enric Casals (germà de Pau Casals), que serà durant mols anys, i malgrat no ser violoncel·lista, el seu principal professor.

També estudia a França, a Itàlia i als Estats Units amb Maurice Gendron, Radu Aldulescu i Eva Janzer. György Sebök i Bernard Greenhouse són també dues personalitats determinants en la formació musical de Lluís Claret.

Gerard Claret (violí) i Lluís Claret (violoncel), amb l'Orquestra Simfònica Sant Cugat, dirigits per Antoni Ros-Marbà, interpreten el doble concert per a violí i violoncel de Brahms.

Després de guanyar els primers premis als Concursos internacionals de Bologna (1975), Pau Casals (1976), Mstilav Rostropovitch (1977), etc., és convidat com a solista per a importants orquestres, entre elles l'Orquestra Simfònica de Washington, la Filharmònica de Moscou, l'Orquestra Nacional de França, l'Orquestra de Cambra Anglesa, la Filharmònica Hungàrica, la Filharmònica Txeca, sota la batuta de directors com Pierre Boulez, Karl Münchinger, Dimitri Kitaienko, Witold Lutoslawski, George Malcolm, Vaclav Neuman i Mstilav Rostropovitch.

La música de cambra sempre ha ocupat un lloc especial en la seva activitat professional. Va fundar el Trio de Barcelona (1981-1993) i col·labora sovint amb d'altres intèrprets de prestigi.

Lluís Claret és convidat regularment a formar part dels jurats de concursos internacionals i realitza una intensa activitat pedagògica.

El seu repertori s'estén des de Bach fins als contemporanis i comprèn estrenes, primeres audicions i obres dedicades de molts compositors actuals (Dutilleux, Lutoslawwski, Boulez, Xenakis, Guinjoan, Charles, etc.).

Els músics

Els músics de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat que han interpretat el concert d'avui són:

Eduard Arribas Montagut, Francisco Javier Banegas López, Nicola Barreca, Cristina Benitez Campos, Maria Berengué Solé, Nausica Berni Martin, Julià Borràs i Querol, Joan Bosch Daniel, Santiago Burgos i Tarrida, David Calvet Amaro, Oriol Capdevila Morro, Ivan Carrascosa Gomez, Francesc Castillo Martinez, Morelba Eduardo Muñoz, Marta Escoz i Balaguer, Violeta Ferré i Puntos, Oriol Ferré i Puntos, Albert Flores Freixanet, Núria Garcia Pastor, Jordi Guasp Boada, Sara Guri Casallachsm, Geert Hendrik Krosenbrink, Ruben Herrera Echevarria, Almudena Jambrina Santacreu, Josep Juan i Pomes, Beatriz Lizarte Martin, Gemma Llorens Galbany, Albert Madero Delgado, Mario Markovich Trailovich, Albert Martin Flores, Lluis Martinez Martinez, Victor Mateo Nebot, Sergi Mauro Menchén, Josep Mira i Olcina, Lutz Mittermüller, Meritxell Nicolau Teixidó, Vasil Nikolov Spasov, Eva Panyella Callao, Andrea Peiron Martin, Borja Peirón Martín, Joaquim Pelaez Aldana, Laia Pujolasos Casadevall, Carles Rambla Tió, Artur Regada Matas, Sebastià Rio Serracarabasa, Toni Rocosa Girbau, Claudia Romaní Raventós, Cristina Romaní Quinto, Marina Romo Vivancos, Pilar Rueda Rodriguez, Sara Ruiz Guerrero, Gabriel Sales Garcia, Inés Sanchis Carretero, Cati Santos Fulgencio, Mayte Santos Pérez, Albert Serra i Oller, Paula Sirvent Raga, Núria Tauler Lopez, Meritxell Tiana Alsina, Oscar Vilaprinyó Martí i Eric Willy Galobardes.

Orquestra Simfònica Sant Cugat
Director titular: Josep Ferré.
Administració: Marta López.
Imatge corporativa: Violeta Ferré.
Regidor: Joan Berlanga.

Brahms & Beethoven

"No tens ni idea del que experimento, quan sento caminant darrera meu un tal gegant", va escriure Brahms en una carta. El "tal gegant" era Ludwig van Beethoven, personatge a qui Johannes Brahms no va poder conèixer personalment. Així de llarga era l'ombra que el compositor de Bonn estenia sobre tot el segle XIX.

Sentir-se hereu, amb més o menys consciència, no és cap novetat en la història de l'art. Brahms era, com gairebé tots els del seu temps, un admirador de l'obra de Beethoven. També estudiava altres clàssics, com ara Mozart i Haydn, els mestres barrocs Bach, Haendel, i anant encara més enllà, Schütz i mestres del Renaixement. I Beethoven va partir sempre de Haydn i Mozart, que sí que va conèixer.

Hi ha una cosa que uneix encara més els dos compositors, que la musicologia del segle XX encara ha remarcat més: el gust pel formalisme i l'organicisme en la música instrumental, que pot portar a pensar que la seva música és autònoma de qualsevol argument o significat, que és música absoluta, terme musicològic instaurat per Hanslick en temps de Brahms.

Certament, Beethoven i Brahms són compositors clau en la història de la música instrumental, la música que, en un principi, és autònoma de qualsevol imatge o argument.

L'estructura de la Cinquena és la clàssica de quatre moviments en la successió: ràpid-lent-minuet-ràpid. La del concert de Brahms també segueix el classicisme: ràpid-lent-ràpid (els concerts no tenen minuet). Internament, tots els moviments presenten estructures clàssiques. És a dir: primer moviment en forma sonata (forma basada en dos temes distingits, que es presenten, es desenvolupen i es tornen a presentar); segon moviment amb tema amb variacions, encara que amb algunes llicències (Beethoven) o lied ternari ABA (Brahms); tercer, un minuet, estructura A-trio-A; i final en forma sonata.

Tot i ser de finals del romanticisme, el Doble concert té components antics que l'assimilen al concerto grosso barroc, pel fet de tenir dos solistes que semblen sortir de l'orquestra, en gairebé igualtat de condicions. El tractament de diàleg amb l'orquestra és gairebé constant, a voltes gairebé interrompent-se, aspecte que també l'aproxima a certs concerts del segle XX.

Cal destacar que la Cinquena de Beethoven es pot entendre dins d'una narració que comença amb la tragèdia (primer moviment), passa per la reflexió (segon) i la lluita (tercer), i arriba al triomf (quart). En el concert de Brahms, aquest progrés narratiu també hi és però de manera més suau, amb un caràcter més íntim, i el moviment final és d'una alegria "relativa". Arquitectura i significat, per tant, no estan renyits.

El primer moviment de la Cinquena es basa en un motiu de quatre notes, esdevingut cèlebre, que algú ha dit que és el destí trucant a la porta (si no és veritat està ben trobat). Tot el moviment té aquest motiu present, fins a la saturació, fet que li confereix un caràcter permanentment ansiós.

Aquesta ànsia queda asserenada en el segon moviment, que es mou entre sentiments idíl·lics, amb el tema melòdic de violes i violoncels, i representacions marcadament nobles, especialment amb el tema de les trompetes. El tercer moviment combina un ambient de misteri (instruments greus i pianissimo) i un caràcter de destí impecable que connecta amb l'aire del primer moviment. El trio (part central de tot minuet clàssic) té uns motius tempestuosos en els violoncels i contrabaixos que no fan res més que afirmar que estem encara en plena lluita. Tot això conflueix a l'últim moviment, que queda enllaçat amb el minuet i passa de la tonalitat de do menor a Do major, símbol de la llum, la claredat i el triomf. Tot aquest final, en què l'orquestració s'amplia amb trombons, és ple d'energia i joia.

El Doble concert és l'última obra orquestral de Brahms i té tot ell una tendència a la malenconia i a la introspecció. Amb la cadència del violoncel, només en començar, ja ens imaginem un personatge solitari; Brahms era "frei, aber einsam" (lliure, però solitari), en paraules del seu amic Joseph Joachim. Podem trobar-hi també expressions de tendresa amical i meditacions amb ell mateix.

Avui hem gaudit, doncs, de dues peces magistrals de dos grans compositors, bons representants de la música instrumental classicoromàntica que dominen la forma abstracta i també dominen l'expressivitat.

Raimon Romaní

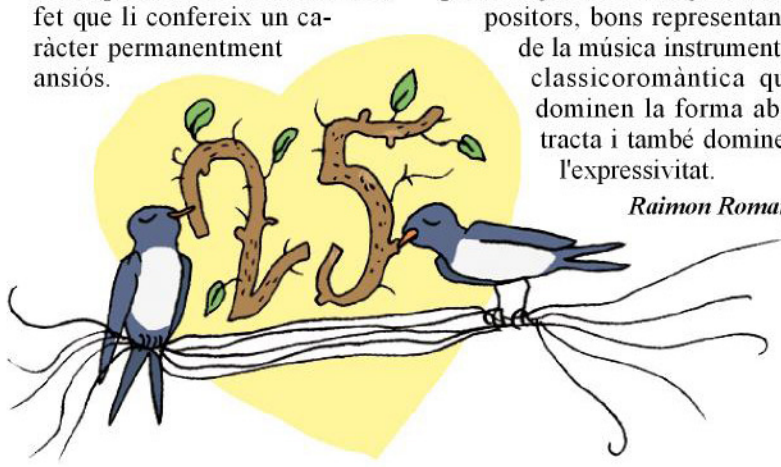

Antoni Ros-Marbà

Director d'orquestra

"El director ha de tenir una bona tècnica i ser còmplice dels músics"

-Què destacaria de la cinquena de Beethoven?
-És una obra trencadora, sobretot pel primer moviment, que es caracteritza per la condensació temàtica de quatre notes, i l' "scherzo", que és dels més lúgubres de les simfonies de Beethoven. El quart moviment, on participen instruments que no han tocat abans (el flautí, el contrafagot i els tres trombons) és una explosió de joia.

-I del Doble concert per a violí i violoncel de Brahms, què en destacaria?
-És d'un alt voltatge virtuosístic pel que fa als dos instrumentistes, una construcció simfònica de gran qualitat.

-Com va entrar al món de la música? L'interessava ja de petit?
-Tenia un avi a qui li agradaven les sarsueles. De nen, anava amb ell al Paral·lel a escoltar-ne. M'agradava escoltar música a la ràdio, en fèiem a l'escola... Vaig començar a anar als concerts del Palau de la Música que dirigia Eduard Toldrà.

-El qui va fundar i dirigir durant anys l'Orquestra Ciutat de Barcelona, que vostè dirigiria després. Vostè va conèixer i admirar Toldrà...
-Sí. Vaig tenir la sort de ser deixeble seu i el privilegi de conversar-hi moltes estones. Era una músic total: violinista, compositor, director d'orquestra... Veure'l en un assaig era una lliçó de música constant!

-Com Toldrà, vostè també ha dirigit, ha tocat, ha compost...
-Dirigir sí, tocar el que he fet és grapejar el piano, i compondre...no tant com hauria volgut. He fet tres cantates per a infants, i ara estic component una òpera sobre de Walter Benjamin. Fa quatre anys que hi estic treballant. Espero que estigui llesta per ser interpretada aviat.

-Quins principals trets ha de tenir un director d'orquestra?
-Ha de tenir una bona tècnica, i a més ha de ser còmplice dels músics.

Propers concerts de l'Orquestra

- **22 de novembre:** *Sisena Missa de Franz Schubert,* amb la Capella Polifònica de Girona, Cantabile Cor de Cambra d'Olot i solistes. Director: Joan Asin. Auditori de Girona.
- **12 de desembre:** *Sisena Missa de Franz Schubert.* Església de Sant Esteve d'Olot.
- **13 de desembre:** *Sisena Missa de Franz Schubert.* Auditori Espai Ter de Torroella de Montgrí
- **26 de desembre:** *Festival de valsos i danses.* Sala Gran de l'Espai L'Amistat de Premià de Mar.
- **27 i 28 de desembre:** *Festival de valsos i danses.* Teatre-Auditori Sant Cugat.

Propers espectacles al Teatre-Auditori

- **20 de novembre:** *En família.* Chucho Valdés (música).
- **22 de novembre:** *La casa flotant* (música).
- **27 de novembre:** *Free Fall. Cía Sharon Fridman* (dansa).
- **28 de novembre:** *Raimon antològic* (música).
- **30 de novembre:** *Terra Baixa i Lluís Homar* (teatre).
- **3 de desembre:** *Ámame como soy. Niña Pastori* (música).
- **4 de desembre:** *Anton Txèkhov, de Michael Pennington* (teatre).
- **11 de desembre:** *Sócrates. Juicio y muerte de un ciudadano. Mario Gas* (teatre).
- **13 de desembre:** *Aladín, un musical genial* (musical).

Patrocinador Fundador
Fundació Jesús Serra Catalana Occident
Catalana Occident Grup assegurador
ferrer
Generalitat de Catalunya Institut Català de les Indústries Culturals
Diputació Barcelona
Ajuntament de Sant Cugat
AIE
TEATRE AUDITORI SANT CUGAT

Informació:
Tel. 93 589 31 93
music@simfonica.cat
www.simfonica.cat
Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra

SOCIS PROTECTORS:
Avant Grup Autocars
Bermicarn-Tubau
Campmany Dona Home
Inura Medi Ambient
Pixelcrom
Sacum

25 ANYS Orquestra Simfònica Sant Cugat

Número 62
Dipòsit legal: B-50580-2003.
Edita: Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra.
Presidenta: Flora Puntos i Cabero.

Membres de la Junta de l'Associació Orquestra Sant Cugat i del Patronat de la Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra: Josep Ma. Ferré i Bofarull, Josep Ferré i Rovira, Lluís Godayol Gené, Josep Jové i Sotorres, Lutz Mittermüller, Eloi Jové Navarro, Jordi Piccorelli López, Francesc Puntos i Amorós, Flora Puntos i Cabero, Joaquim Sans i Oliveró, Rufo Ventura i Aspas.

Carrer dels Marges, 25, local.
08172 SANT CUGAT DEL VALLÈS.
Tel. 93 589 31 93

music@simfonica.cat
www.simfonica.cat

Direcció: Daniel Romaní.
Fotografia: Jordi Garcia.
Disseny gràfic: Isabel Núñez.
Il·lustració: Marta Balaguer.